

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Συνεδρία τῆς 2]14 Μαρτίου

Ὁ κ. Δ. Παρταλῆς, παρατηρήσει· περὶ τῆς τοπογραφίας τῶν ἀττικῶν δήμων.

Ὁ αὐτός, περὶ τινος χωρίου ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ *Corpus Inscriptionum Graecarum* ὑπ' ἀρ. 93.

Ὁ κ. Μιχαῖλερ, περὶ τινος ἀναγλύφου ἐκ Σπάρτης.

Ὁ κ. Καϊλερ, περὶ χρυσῶν στατήρων Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου τῶν βασιλέων τῆς Μακεδονίας.

Ὁ αὐτός, περὶ τινος ψηφίσματος τῶν Ἐλευσινίων.

Συνεδρία τῆς 15]27 Μαρτίου

Ὁ κ. Δόλλιγκ, περὶ τῆς τοπογραφίας τῶν ἀττικῶν δήμων καὶ τῆς διαφορῆς αὐτῶν κατὰ φυλάς.

Ὁ κ. Π. Καββαδίας, περὶ τοῦ ἐκ Σκιοθράκης ἀγάλματος τῆς Νίκης ἐν τῷ Λούβρῳ.

Ὁ κ. Όβεργ, ὑποβάλλει πυξίδα τινὰ ἔχουσαν προέκτασιν Πηλέως καὶ Θέτιδος.

Ὁ κ. Βαλδσταϊν, παρατηρήσει· περὶ τινος τρόπου κομώσεως ἀπεντῶντος ἐν ἀγάλμασιν ἑλληνικοῖς.

Ὁ κ. Μιχαῖλερ, περὶ τινος ταναγρικοῦ εἰδωλίου ἀρχαίης τέχνης.

Συνεδρία τῆς 12]24 Ἀπριλίου.

Ἐπίσημος πρὸς ἑορτασμὸν τῆς πεντηκονταετηρίδος τοῦ ἐν Ῥώμῃ γερμανικοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἰνστιτούτου.

Προβλαβὴ τοῦ διευθυντοῦ κ. Καϊλερ.

Συγχαρητήριος πρὸς τὸν τοῦ πρεσβευτοῦ κ. Τάδοβιτς.

Φῶν Ἀλτερ, περὶ τῶν ἀρχαίων ὀχυρωμάτων τοῦ Πειραιῶς.

ΑΙ ΠΑΡΑ ΤΟ ΜΕΝΙΔΙΟΝ ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ.

Ὡς γνωστὸν ἤρξαντο πρὸ τινων ἡμερῶν, δαπάνη τοῦ ἐνταῦθα γερμανικοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἰνστιτούτου, ἀνασκαφαὶ παρὰ τὸ Μενίδιον κατὰ τὴν καλουμένην Λυκότροπαν, ἥτις εἶνε τύμβος ἀρχαιοτάτος καλύπτων θολοσκεπεῖς τά-

φους οἱ οἱ τῶν Μυκηνῶν, ὁ παρὰ τὸ Ἡράϊον καὶ οἱ τοῦ Σπάτα. Εἰς τὴν φιλικὴν ἡμῶν πρόσκλησιν πειθόμενος εἰς τῶν ἐταίρων τοῦ γερμανικοῦ ἰνστιτούτου, τὰ μέγιστα συντελέσας εἰς τὴν ἀποκάλυψιν καὶ ἐξερεύνησιν τοῦ τύμβου, ἐπέστειλεν ἡμῖν περὶ τῶν αὐτόθι ἀνασκαφῶν τὰς ἐξῆς εἰδήσεις, τὰς ἀκριβεστάτας τῶν μέχρι τοῦδε δημοσιευθεισῶν.

α" Ἡδὴ πρό τινων ἐτῶν ἐπὶ τινος ἀμυώδους γηλόφου, κειμένου ἀμέσως παρὰ τὴν ὁδὸν ἡμίσειαν ὥραν νοτίως τοῦ Μενιδίου, ἐφάνη ὁπή, δι' ἧς διεισδύων ὁ ὀφθαλμὸς εἶλετο μέγα περιφερὲς καὶ θαλωτὸν δῶμα, ὠκοδομημένον ἐξ ἱκανῶς μικρῶν λίθων. Ἀκριβεστέρων δ' ἐξηρευνήθη τὸ κτίριον τοῦτο κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπὸ τινων ἐταίρων τοῦ ἐνταῦθα γερμανικοῦ ἰνστιτούτου, οἵτινες κατέβησαν, κρατούμενοί τε ἀνωθεν διὰ σχοινίων, εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ δώματος ἔχοντες βέλος ἐπὶ περίπου μέτρων καὶ διάμετρον 7,50. Ἡ δὲ κατάβασις ἦτο οὐ μόνον καπιώδης, ἀλλὰ καὶ οὐχ ὅλως ἀκίνδυνος διὰ τοὺς κατὰ πίπτοντας ἐκ τοῦ θόλου λίθους. Κατελθόντες δ' ἀνεγνώρισαν ἐν τῷ ἐκτιτμένῳ χώρῳ ἕνα τῶν θόλων ἐκείνων τῶν ἡρώϊκων τῆς Ἑλλάδος χρόνων, ὧν ἀλλοτρίον καὶ μέγιστον δείγμα εἶνε ὁ λεγόμενος τάφος τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν Μυκῆναις. Ὁ δὲ θόλος τοῦ Μενιδίου εἶνε μάλιστα συγγενὴς πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ κ. Σταματάκη παρὰ τὸ Ἡράϊον ἐγγὺς τοῦ Ἄργους καθαρισθέντα τάφον, καθ' ὅσον εἶνε ὠκοδομημένος ἐκ λίθων κοινῶν, οὐδεμίαν ἔχοντων λείανσιν ἢ ἐργασίαν. Οἱ δὲ κατὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν συγγενεῖς τάφοι τοῦ Σπάτα καὶ τῆς Νυκπλίνης εἶνε λελαζευμένοι ἐν τῷ βράχῳ. Ἐν τῷ τάφῳ τοῦ Μενιδίου ἐφαίνετο πρὸς ἀνατολὰς θύρα, ὑπὲρ ἣν ἔκειντο ἀπ' ἀλλήλων τρεῖς ὀγκώδεις λίθοι, ὧν ὁ πρῶτος εἶχε μῆκος τριῶν μέτρων καὶ πλεόν. Ἡ δὲ θύρα αὕτη ἐκλείετο πρὸς ἀνατολὰς διὰ ξηροτοίχου καὶ ὑπερεῖχε μόνον κατὰ 1,40 τοῦ χώματος ὅπερ ἐκάλυπτε τὸ ἔδαφος ἐσωτερικῶς καὶ ἐφαίνετο τέως ἀπείρακτον. Ἐντεῦθεν δὲ συνεπερχίετο ὅτι ὁ τάφος οὔτε ἐν ταῖς ἀρχαίοις χρόνοις εἶχεν ἀνοιχθῆ καὶ πάλιν οὔτε ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως αὐτοῦ πρό τινων ἐτῶν εἶχεν ἐξετασθῆ σπουδαίως. Ταῦτα ἀνήγγειλαν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος μέλη τοῦ Ἰνστιτούτου εἰς τὸν διευθυντήν, ὅστις ἐπὶ ταῦτοις ἐζητήσατο παρὰ τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως τὴν ἄδειαν ἀνασκαφῆς. Μετὰ πολλὰς δὲ δυσχερείας ἤρξατο ἡ ἀνασκαφὴ τῇ 18/30 Ἀπριλίου τοῦ παρόντος ἔτους. Ἐπειδὴ δὲ κατ' ἀναλογίαν τῶν ἄλλων τάφων ἠδυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἔπρεπε νὰ φέρῃ μέγας δρόμος ἔξωθεν πρὸς τὴν μνημονευθεῖσαν θύραν, οἱ ἀνασκαφαὶ ἤρξαντο ἔξωθεν κατὰ τοὺς ἀνατολικοὺς πρόποδας τοῦ γηλόφου. Ἡδὴ δὲ κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν προσέκρουσαν οἱ σκάπτοντες εἰς τὰ ἔγνη τοῦ δρόμου, οὗ οἱ πλάγιοι τοῖχοι ἀπέχουσιν ἀλλήλων ὑπὲρ τὰ δύο μέτρα καὶ ἦσαν ἐπεστρωμένοι διὰ λίθων. Ὁ δρόμος οὗτος ἤδη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μετὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ νεκροῦ ἢ τῶν νεκρῶν ἐσκεπάσθη διὰ χώματος. Πρὸ δὲ τῆς θύρας αὐτῆς τοῦ δώματος ἐκτὸς τούτου ἦσαν ἐτι σεσωρευμένοι μεγάλοι λίθοι. Ἐν τοῖς χώμασι τούτοις εὗρέθησαν ἤδη κέ-

ρημοὶ ἀγγείων ἔτινα διὰ τῆς ἀρχαϊκωτάτης αὐτῶν διακοσμήσεως, συνισταμένης ἐκ περιφερῶν καὶ σπειροειδῶν γραμμῶν, ὁμοιάζουσιν ἀκριβῶς πρὸς τὰ εὑρεθέντα ἐν τοῖς μυκηναίοις τάφοις. Ἐν δὲ τοῖς ἀνωτάταις στρώμασιν εὑρέθησαν καὶ κομμάτια νεωτέρων ἀγγείων μετὰ μελαινῶν ζωγραφιῶν, φερόντων καὶ ἐπιγραφάς. Καὶ εἶνε μὲν τὰγγεῖα ταῦτα ἀρχαιότατα, ἀλλ' ὁμῶς πολλῶ νεώτερα τῶν ἄλλων ἀποσπασμάτων καὶ φαίνονται εἰσπεσόντα ἐκεῖ ἐξ ἄλλων τάφων. Ἐκτὸς δὲ τούτων εὑρέθησαν καὶ ὕλινα κοσμημῆκτα, ὁμοία πρὸς τὰ γνωστὰ ἐκ τῶν τάφων τῶν Μυκηνηῶν καὶ τοῦ Σπάτα, ὧν τινὰ φέρουσι παράστασιν πολυπόδου, τέλος δὲ πέταλα χρυσᾶ καὶ ἐλεφάντινα. Πάντα δὲ ταῦτα τὰ καλύπτοντα τὸν δρόμον ἀποδεικνύουσιν οὐ μόνον ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος τάφος εἶνε πράγματι οὕτως ἀρχαῖος ὅσον ὑπετίθετο, ἀλλὰ καὶ ὅτι τὰ κτερίσματα εὑρίσκονται ἔτι ἐντὸς τοῦ τάφου, μείναντος ἀσυλήτου. Ἡ δὲ θύρα τοῦ τάφου δὲν δύναται νάνοιχθῆ πρὶν ἢ ἐξοχθῆ πρῶτον τὸ πολὺ χῶμα τοῦ μακροῦ καὶ περὶ τὰ ἑπτὰ μέτρα βυθῆος δρόμου, τοῦθ' ὅπερ ἔσται δυνατόν ἤδη μετὰ τινος ἡμέρας. Ἀνκνέρομεν δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ὑπὲρ τὴν θύραν δὲν εὑρίσκεται ἡ κοινὴ τριγωνικὴ ὀπή, ἀλλὰ καίονται ὑπὲρ ἀλλήλους μεγάλαι παράλληλοι λίθοι, σκοπὸν ἔχοντες νὰ καθιπτῶσιν ἀβαρεστέραν τὴν πίεσιν τῶν ἑνωθεν εὑρισκομένων ὀγκῶν λίθων. Ὁ δὲ δρόμος εἶνε ἀποκεκλεισμένος καὶ κατὰ τὸ ἀνατολικὸν αὐτοῦ πέρας διὰ πλυχίου τοίχου.

Ἡ ἀνσκαφὴ τοῦ παρὰ τὸ Μενίδιον τάφου παρέχει τὴν ἐλπίδα, ὅτι οὐ μόνον μετὰ βραχὺν χρόνον θὰ ἔχωμεν ἐν ἔτι νέον μνημεῖον καὶ νέα καλλιτεχνήματα τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας, περὶ τὰ χίλια ἔτη πρὸ Χριστοῦ, ἀλλ' ὅτι θὰ προκληθῇ καὶ ἡ προσοχὴ τῶν φιλαρχαίων περὶ τὰ ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑπάρχοντα πολυπληθῆ ἱγνη ὁμοίων κατασκευῶν. Φαίνεται δὲ οἶνει προωρισμένον εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν γνῶσιν πατρῶν τῶν περιόδων τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος ταχύτερον ἢ ὅ τι ἐγένετο πρότερον ἐπὶ αἰῶνας ὅλους.»

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 21 Ἀπριλίου ἐξελέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐν Βερολίνῳ συνελευσῆς γενικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου προτάσει τοῦ τμήματος Ἀθηνῶν ὡς τακτικὰ μὲν μέλη (ὧν τινες ἦσαν τέως ἀντεπιστέλλοντα) οἱ κύριοι Βαῦλος Φουκάρ, Εὐθύμιος Καστόρχης, Ἀρθούρος Μιλχαϊφερ, Ἀχιλλεὺς Ποστολάκας, Ἀθανάσιος Ρουσόπουλος ἐν Ἀθήναις, Ἀδόλφος Φουρτβάγγλερ καὶ Γεώργιος Τρόϋ ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ Κάρολος Χούμν ἐν Σμύρνῃ, ὡς ἀντεπιστέλλοντα δὲ οἱ κύριοι Δημήτριος Κοκκίδης ἐν Ἀθήναις, Κωνσταντῖνος Δημητριάδης ἐν Ὀλυμπίᾳ, Νικόλαος Στεφανόπουλος ἐν Τριπόλει καὶ I. H. Μόρδτμαν ἐν Κωνσταντινουπόλει.